

דא.

פרוטוקול מס. 29/ב
מישיבת ועדת הכלכלה
סיום ב' ב' באב תשי"ג - 14.7.1953
בשעה 11.00

חברי הועדה:

מלת פיימ:

- היו"ר ס. בנטוב
- י. אורל
- ב. אבניאל
- א. כהן
- ס. וילנר
- ס. חזני
- ש. לביא
- ע. סימון
- י. ניצני
- ש. פרלשטיין
- ס. קטיס
- ש. בבה
- ס. זיסמן

סדר יומי:

- סר קיטרון - מטעם שרד המשפטים
- סר הנגבי - מטעם שרד המשפטים
- סר רוזן - מטעם התאחדות בעלי התעשייה
- סר בז'רנו - מטעם התאחדות בעלי התעשייה
- סר קליר - מטעם התאחדות בעלי התעשייה
- סר ויסגלס - מטעם התאחדות בעלי התעשייה

סדר - הליך:

- א. סיכום הדיון בהמלצות ועדת המסכה לענייני טבק;
- ב. הדיון בחוק לתיקון פקודת הטבק;
- ג. סקירת נציגי התאחדות בעלי התעשייה בעניין יבוא טוצרים טוצמרים.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. בנטוב:

הסעיף הראשון בסדר היום - סיכום הדיון בהמלצות ועדת המסכה לענייני טבק. בסעיף זה החליטה הועדה לפסוק ליו"ר וליו"ר ועדת המסכה, חה"כ כהן, לנסח סוגיית את ההמלצה ביחס לעידוד הקואופרציה. וזהו הנוסח שנתקבל על ידינו בטעות:

הועדה סבורה כי רצוי שהמסלול תעודד
התארגנות קואופרטיבים מתוך רצון חפסי של מגדלי הטבק לשם שיפור הייצור
והפיקוח, והיא ממליצה שהמסלול תבדוק את האפשרויות בכיוון זה.

ב. אבניאל

אני עומד על הצעתי שהצעת ביטיבה הקודמת -
להוסיף את המלים, וכל צורות של יזמה פרטית.

הי"ר ס. בנסוב

אני מעמיד להצבעה את ההצעה המסומנת ואת
התוספת של חה"כ אבניאל.

ה צ ב ע ה

ההצעה המסומנת של הי"ר בנסוב וחה"כ א. כהן - נתקבלה

הצעת חה"כ אבניאל - נדחתה

המתינות לחה"כ אבניאל

הס"ס ס. בנסוב

טרם שאנו עוברים לסעיף ב' לסדר היום,
ברצוני להודיע כי לפי בקשת המסלול של
התאחדות בעלי התעסיה דחינו את קבלתה לסעיף 12.00. ביטיבה הקודמת התעוררה
שאלה אם הופעת המסלול צריכה להיות בנוכחות הסר, ואנו מסרנו את הדבר
להכרעת המסלול. נציגי המסלול הודיעו, כי רצוי להם להופיע שלא בנוכחות
הסר.

אנו עוברים לסעיף ב' לסדר היום - חוק
לתיקון פקודת הטבק, שהעברנוהו לפיפאל בוועדת מסנה.

א. כהן
ועדת המסנה מביאה לפניכם את התיקון לחוק
פקודת הטבק פה-אחד.

ועדת המסנה הכניסה בחוק זה כמה תיקונים
שנתקבלו על ידי נציגי משרד המספטים, תיקונים ענייניים וגם תיקונים
טכניים.

מה להסדיר התיקון בחוק זה? - קודם כל בא
להסדיר תיקון זה - וזה בסעיף (ג) - את התיקון מכלול של הטבק הטיועד
לתצרוכת היילים, סוטרים ופקירי בתי-סחר.

סעיף אחר מסדיר את גידול הטבק באיזורים
הטונים ומכיוון להבטיח סיבוח הזרעים.

תיקון אחר מעניק למנהל הבלו את הסמכות
לקבוע את סחירי הטבק כדי להבטיח סחיר הוגן למגדל. דבר זה היה קיים בד
עד עכשיו הלכה למעשה, אבל מטום היה צורך בניסוח יותר ברור של הסמכות
הזאת, עוד עכשיו, כך נדטה לי, היתה כלללה בחוק הפיקוח על מצרכים וסידורים.
הפעם הוכנסה לפקודת הטבק הוראה סיוחדת.

ישנה כמה הוראות המכוונות להחרמת טבק
סוברה ובעניין זה הכנסנו כמה תיקונים שנתקבלו על דעת כולם.

כן ישנו סעיף המגדיל את הקנסות בגלל
הסיבוי בערך המטבע.

ולבסוף ניתנת סמכות למנהל הטכס והבלו
להפסיק את תקפו של רטיון שניתן לאדם, שבנתיים הוכח שהוא עבריף.

הכנסנו כמה תיקונים לטונים ואחד מהם ניהם
לכך, אם חידוש רטיון בכל שנה הוא חובה או רשות של המסלול. עכשיו תוקן
תיקון לטוני הקובע, שזוהי רשות ולא חובה.

כן ניתנת בחוק זה רשות לחפש בכל מקום
סייס יסוד להגיה סמחויקים בו טבק. אבל אין לערוך חיפוש כזה בדירה אלא
על פי צו של שופט, כי הנסיון הוכיח שמרביתם של מגדלי הטבק
מסתמסים בדירותיהם גם להסגת הטבק

סה הם התיקונים שאנו הכנסנו בהצעת חוק זו? ←
בסעיף י', איפה שנאמר שפקיד המכס וכל שוטרי רשמיים לתפוס כל אמצעי
הגבלה שסייס ליהואהו של טבק טוברח, ובלבד שלא יתפוס כלי סייס או כלי
סייס שנפחם הרטום עולה על 250 טון, הוצאנו את המלים, כלי סייס או כלי
סייס שנפחם הרטום עולה על 250 טון.

בסעיף יב' (ח) הסוטר טבק סיוצר או המקבלו
הוספנו, בניגוד לסעיף 3 (4), כי זה הוסמט הביסוח המקורי.

אלה הם התיקונים שהכנסנו. הבירור התקיים
עם המוסמחים ברבר, נציגי משרד המספטיסונציגי אגף הכלו, וסר בז'רנו
סטר לנו פרטים מטעם התעסיה. אנו מציעים לוועדה לקבל את החוק הזה
אם אפשר בלי דיכוח, כי לדעתנו אין כאן עניינים פרינציפיוניים הסעוונים
ויכוח.

ב. אבניאל:

אינני יודע כיצד בתקבלה הצעת החוק פה אחד.
על כל פנים אני אינני מבין כמה סעיפים בחוק
זה. והסעיף הראשון שאינני מבין הוא - סעיף 3 (2. א). בסעיף זה כתוב:
"המנהל רשאי להגביל ברסיון, בטעת נתינתו, את סחה של כל חלקה שיסתלו
בה טבק, וכן רשאי הוא, בהסמט המנהל הכללי של משרד החקלאות, לקבץ
ברסיון את סוגו של הטבק שעל המגדל לסתול". יכולתי לסאולו במדה שאין
חוק הקובע את הסעיף המגביל הזה לגבי שאר המצרכים החקלאיים החיוניים,
סדוע יס לקבוע זאת לגבי טבק? אבל אם גם הייתי מוכן לקבל הסתיינות
סיוחדת לגבי הטבק, סתוך בקודם מוצא שאני רוצה לגדל זנים שיהיו טובים
ליצוא ויכניסו סטבע זר, אינני מבין סדוע סותרלמנהל להגביל, בעת סתן
הרסיון, את סחה של כל חלקה שיסתלו בה טבק. אני חושב סזוהי הגבלה סיוחדת
ולכן אני מציע למחוק אותה. אך אם הצעתי זו לא תתקבל, אני מציע להסאיר
את האפשרות למנהל הכללי של משרד החקלאות לקבוע את סוגי הטבק של
המגדל לסתול, אבל לא יותר.

בסעיף ה' (2) נאמר כי המנהל רשאי, לסם
תצרת יצוא הטבק, להורות לכל מגדל, סוחד וחרסתן, לסכור טבק סיימצא
ברסותו, בין בכח ובין בפועל, כולו או סקצתו, לכל אדם סיציון בהו דאה.
לדעתי, גם זה יותר מדי. אנו מוסרים את הכל, לחיים או לטעת, בידי המנהל -
ואיפה חפס היצרן? אבל אם גם הייתי רוצה ללכת בהלך סחסבה של מקבלי
הצעת החוק הזה פה אחד, הייתי מוכן להסאיר את הסעיף בסני תנאים: א) אך
ורק לסם סטרות ייצוא; ב) אך ורק סמורה הוגנת ליצרן.

אינני מבין מהו ההסבר לסעיף ח'. לי נדמה
סברוך-כלל צריך להגביל את אפשרות המסורה להיכנס למגורים שלו לפי
צו חיפוש סאת בית-דין. אני סבור שאין כל קנסי שהמסורה סטריה את עצמה
ותבקס צו חיפוש סאת בית דין מוסמט על כל פנים, אני מציע למחוק בסעיף זה
את המלה "בלבד".

אשר לסעיף (יב) - המנהל רשאי להפסיק בכל עת
תקפו של רסיון סניתן לפי פקודה זו אם בעל הרסיון עבר, לדעתו של המנהל,
עבירה על הוראות פקודה זו. רסיון סתקפו הופסק יחזור לתקפו, אם לא
הוגטה בגד בעל הרסיון תביעה פלילית בקטר לאותו סעטה עבירה תוך 3
חדסים סיום שהופסק תקפו של הרסיון - אני באמת יוצא סכלי על קבלתו
פה אחד. האם סזוינה היתה נהרסת אם היינו קובעים סגידול הטבק הבלתי
חוקי יססן עוד טבועיים ימים עד סיובא צו מבית המספטי?

ס. פרלסטיין:

אני הבינתי סמגמת תיקון החוק היא לאפשר
לסר האוצר לסחרר את סק"ס סתסלום בלו וסכס,
ולכן היה צורך להביא הצעת תיקון לחוק. אולם אינני מבין סדוע בהזדמנות
זו צריך להכניס תיקונים פורמליים וסנויים סהותיים בהצעת החוק. כל

הדרך הזאת אינה נראת לי. לא יתכן שביתן הטות לסנהל הטכס להכריח את הסנדל למסור את יבולו לכל אדם שהוא יציין בהודאה, זה אינו קיים לגבי סום ענף תעסיתי וגם לא לגבי סום ענף חקלאי. האם אתם חושבים שעל ידי כך שהסנדל ידע מראש איט אפטרות לסנהל הטכס להכריח אותו למסור את היבול בלי להבטיח את התמורה המביעה לו, זה יביא להגברת הייצור? אני חושב שזה יביא לידי הגבלת הייצור, ולכן אני חושב שצריך להוציא את הסעיף הזה מהחוק המוצע.

צדק חבר הכנסת מבניאל באטרו, כי הסנהל רטאי לקבוע את סוגי הזנים, אבל לא את סמחי הגדול.

על יסוד מה יהיה רטאי הסנהל לא לחדט את הרטיון?

בסעיף 42 אתם חוזרים באופן פטוט לטיטה הפטולה של ענט אוטיניסטרטיבי, ולכך אינני יכול להסכים. אם בעל הרטיון עבר על אחד החוקים, מנהל הטכס רטאי להעמידו למספט, ובית הדין יוציא פסק דין של מאדר, קנס או שלילת הרטיון. אבל אי אפשר לקבוע מראש שאפשר לסלול את הרטיון בצורה אוטיניסטרטיבית, או להפסיק את תקפו של הרטיון בזמן הייצור, כי זה מסכן את כל קהפו של הסנדל, הסוזר והחרשתו, ולזה אין להסכים בטוט פנים ואופן. אם ועדת הטסנה החליטה לקבל סעיף זה פה אחד, אני מציע בכל זאת למחוק אותו, וכן את יתר סני סעיפים שעמדתי עליהם, ואם הצעתי זו לא תתקבל - אבקט רטות להסתייג מ-3 סעיפים אלה.

ס. וילברג:

בקריאה מראשונה של החוק הזה בכנסת טאלתי - סדוע בעבין הטבק יש קו ההולך בטסמה הפוכה לסדיניות הכלכלית של הטסטלה; זאת אומרת, הסדיניות הכלכלית של הטסטלה כיום היא בכיוון של ליברליזציה, כלומר, פחות פיקוח על בעלי התעסיה והיצרנים מכל הסוגים. אינני נכנס עכסו לדעתי על סדיניות זו, אולם בטעה סקייטת סדיניות כזאת, הדי ביחס לטבק הקו הוא הפוך, והסיבה לכך היא פטוטה מאד, כי רוב סנדלי הטבק הם ערבים. אני רואה בחוק זה חוק גזעי, כי אחרת אין להסביר סדוע נוקטים בצעדים כאלה דוקא לגבי סנדלי הטבק.

אני מציע, על כן, למחוק את כל הסעיפים הבאים להעמיד את סנדלי הטבק בטעב של הפליה לגבי יתר היצרנים בסדיניה: סעיף (ד) (1) (2) (3), סעיף ה' (2) וסעיף י"ג (2).

ביחס להסלצות ועדת הטסנה לעניני טבק, יש לי כמה הצעות להסלצות.

היו"ר ס. בנטוב:

אבקט למסור אותן למזפיררהועדה, כי לא נוכל להצביע עליהן עכסו.

ס. סטיס:

יחסי לחוק זה דומה ליחסם של אותם החברים שהתנגדו לכמה סעיפי החוק. בתור חקלאי סייצר טבק אני יכול להביא סיבות עובדתיות להתנגדותי לסעיפים אלה.

סעיף ד' (3) אומר, כי לא יסתול אדם טבק אלא אם קבל רטיון לכך. הטעב עד כה, במסך 30 טנה, היה כך, שהחקלאי היה סנדל טבק ורק לאחר מכן היה מביט בקטה לרטיון. אינני מתנגד לכך, סמתן הרטיון יהיה קודם לטתילבאלא בתנאי שהרטיון ינתן תקופה סטוייטת לפני העונה, כדי שהחקלאי ידע מראש אם מותר לו לסתנול או לא. תקופה זו צריכה להיות לא פחות מ-3 חדטים לפני העונה, כדי שבמקרה סטוללים מהיצרון את הרטיון, יוכל לסתול באדמה זו גדול אחר. הצעתי היא אפוא: או שהסטוד הנוגע יודיע על רחיית הבקטה 3 חדטים לפני התחלת העונה של הבידול, או למחוק את הסעיף הזה.

כן אני מתנגד לסעיף ה' הן בהגדלת הסטחים, כיוון שהחקלאי יש לו טסח סטויים, ואין לו כל ברירה אלא לגדל בטסח זה עצמו, והגבלת הטסח מעוררת בעיות כלכליות קטות. למעטה מתחלקים סנדלי הטבק לסני סוגים: סנדלי הטבק-בהרים וסנדלי הטבק בטפלה. לסנדלי הטבק בהרים ישנם סטחים סצומצטים ומפוזרים. כיוון שהחקלאי, מתוך נסיון של 30 טנות עבודה, יודע מה הם הסטחים המניבים יבול טוב, אני מציע לאפשר לחקלאי לגדל בכל סטח, שלדעתו, הוא סתאים לגדול טבק בטוג סובחד. בחוק

הקודם היתה הגבלה שהמניסלי צריך להיות 2 דונם.

א. כהן: בחוק הקודם היתה הגבלה של 2 דונם, ומילו כאן אין הגבלה של מספר דונמים.

פ. קסיס: לדעתי יש לתת את זכות הבחירה למגדל הטבק, אלא אני מסכים שתותן סמכות למנהל לקבוע את האיזורים שבהם סותר לגדל טבק, אבל לא להגביל את הטטה.

כמו כן אני מתנגד להגבלת סוגי הטבק. ידוע לי כי סטוד התקלאות וגם מחלקת המכס והבלו מעוניינים בסיפור הזנים, ואנו רוצים לשתף אתם פעולה בטטה זה. אולם איננו רוצים לתת למסמלה את הפריבילגיה לקבוע לנו מה הם הסוגים שעלינו לגדל, כי יתכן שהמסמלה תכריח אותנו לגדל זנים שאינם נוחים לנו אותו רווח שימצו לנו סוגים אחרים.

סעיף (ב) (2) מעורר אותם חלוקי דעות שהיו קיימים בין המסמלה לבין היצרנים, בענין אחר, בענין טמן הזית, שכתוצאה מהמחירים שנקבעו על ידי המסמלה לטמן זית, לא כוסו הוצאות הייצור של המגדלים. מצב כזה יהיה בענף הטבק באם סעיף זה יתקבל. על כן אני מציע למחוק סעיף זה.

אשר לסעיף י"ג הדן בסלילת רסיון, ברצוני לציין כי לעתים קרובות המגדלים עוברים על החוק, אבל מתוך כוונה טובה יש תקופה מסויימת בה שוקל המגדל את הטבק, אבל לאחר תקופה מסויימת הטבק יכול לעלות במסקל או לרדת, בהתאם למזג האוויר. דבר זה אינו תלוי במגדל, והיות וזו העבירה היחידה שעליה עוברים המגדלים, אני מציע למחוק את הסעיף הזה.

כמו כן אני מבקש למחוק את הסעיף האחרון בהצעת החוק.

הי"ר ט. כנסוב: האם חבר הכנסת קסיס לא היה חבר בוועדת המסבר מדוע לא הבאת הערות אלו לוועדת המסנה?

א. כהן: באותה ישיבה טבה דגו בחוק זה לא הסתתף חבר הכנסת קסיס.

ט. כהן: לדבריו של חבר הכנסת זילנר ברצוני לומר, פי אפשר להיות בעד נוסח זה או אחר של החוק, אבל אי אפשר להאשים את החוק בהפליה בזעית, כי זו האטמה כבדה מדי. לגופו של ענין ברצוני לומר, שאולי יהיה זה טן הנכון אם נסמך ממטרד המספטים את ביטוקיו לחוק זה.

בהכרי ההסבר לסעיף 10 כתוב, כי תיקון זה בא להעניק למנהל את הסמכות לקבוע את מחירי הטבק, כדי להבטיח מחיר הוגן למגדל ולעודד את גידול הטבק. אולם בניסוח החוק, אין כל זכר למטטה זו. הייתי מכין אילו היה נאמר, שהמנהל יהיה רשאי לקבוע מחירי מניסוח לסבק, כי אז מכטיחים את המגדלים בפני הפסדים אבנטואליים.

לאור ההערות ששמענו כאן, אני מציע שנסמך קודם את הערות היועצים המספטים, וליטיבה הבאה נזמין את נציגי סטוד האוצר, ורק אז נוכל לדון בסעיפי החוק.

ט. לביא: אני חושב שחוק זה בא לסמור גם על מגדל הטבק, וגם על גביית המכס והבלו.

יחד עם זאת אני מקבל את טענתו של חבר הכנסת קסיס, שיש להודיע למגדל 3 חדשים לפני הסתילה, אם שוללים מסנו את הרסיון.

כן אני מצטרף לדעה, שעלינו להזמין את נציגי האוצר ומחלקת המכס והבלו ליטיבה הבאה.

י. אור"י:

אני מצטרף לדעתו של חבר הכנסת קסיס, שהחקלאי מכיר כל שעל אדמתו, ויודע לנצל כראוי. אבל הוא מכיר רק את שטחו הוא ולא את כל הארץ. והמסמלה, אם כי היא יכולה לטפח, אבל היא מצויה להכיר את כל הארץ, ולכן צריך לתת למסמלה את היתרון בקביעת הטפחים המתאימים לגידול.

א. כהן:

אני מסכים בהחלט שיש צורך להזמין את סנהל הבלו, על מנת שיתן הסברים סכניים ומגדלים סכניים, ובשאלות טכפסיות נשמע את דעת היועצים המספטיים. אני רוצה להסתפק בכמה הערות לסתייגים ולסערערים, וקודם כל סתי הערות כלליות, שהן הכרחיות להבנת החוק:

מגדלי הטבק אינם מעוניינים בליברליזציה, והפיקוח החמור שקיים בטבק הוא לטובת המגדלים, גם לדעתם. טבל מקום, סאלתי את המטלות שהופיעה בפני הועדה, אם היו מעדיפים טבב של חופט בטבח זה, ועל כך ענו: חס וחלילה, אנו רוצים שהמסמלה תקבע את המחירים והסדרים, כי זה סדרן מונופוליסטי, ואם לא יהיה הסדר בסדרן זה יהיו עודפים, ואז תהיה מפלה כזאת של המחירים וביצול כזה על ידי בתי החרוטה, שזה יהרוס את המגדל. על כן, צריך לסמור על היקף מסויים של גידולים, צריך לעודד את הגידול וצריך לסמור על המחירים.

נקודה שניה שנחוצה כל כך להבנת העניין היא, שאין בזה בסירה טווח בין גידול הטבק לבין ענף חקלאי אחר, כפי שניסה חבר הכנסת אבניאל לטעון. הוא יכול ללמוד בזירה טווח שהתעטיה, ובתעטיה בזמן שהיה פיקוח ונתנו רטיונות, לא נתנו רטיונות סתם, אלא היו בו כמה תנאים, ואם אנו מסתכלים אחרונות, אולי היה זה לרעת המדינה, אבל סכל מקום לא לרעת היצרנים.

ביחס לסעיף 2(א), אני מציע סמר מגדלסון יסכיר סדוע צריך להגביל כל חלקה, אני מסכים להערתו של חבר הכנסת אבניאל, סייאמר" אך ורק לייצוא" וכן גם "תמורה הוגנת".

חבר הכנסת אבניאל מתנגד לסעיף ח' ביחס לכניסה לבית מגורים. יתכן שהוא לא סם לב, אבל סעיף זה בא לספר את זכויותיהם של המגדלים, כי הוא אוטור, כי במקום המסמס למגורים לא יכנס אדם אלא אם נתן צו חיפוס. עובדה היא סברוב המקרים בית המגדל זהו גם בית העסק.

חבר הכנסת פרלסטין ערער וסאל סדוע הוכנסו לחוק זה תיקונים נוספים מחוץ לענין הסקם. לדעתי, ערעור זה היה נסקדמו בקריאה הראשונה, לאחר זה אין מקום לכך. באופן הגיוני נראה לי, כי סכיוון סבאים לתקן פקודה, יתקנו בהודטנות זו את כל הליקויים.

ביחס לחובת חידוש הרטיון, לדעתי, זה אינו סתקבל על הדעת שהמסמלה תהיה חייבת לחדש רטיון בכל סנה. אם היא תהיה חייבת, הרי כל עצם סתן הרטיון הוא פלסטר. לסם סה נותנים רטיון אם לא כדי להסביח על ססח הגדול ועל היקף הגדול? אם תהיה חובה לחדש את הרטיון סדי סנה בסנה, הרי סוטב לא להוציאו בכלל.

סר סיטרון:

גם עד עכשו נתן הרטיון רק לסנה, אלא שבחוק היו ספלים "והרטיון נתן לחדש", ובית הדין פסק, שאם סליים אלו "נתן לחדש" נסצאות בחוק, אי אפשר סלא לחדש את הרטיון אלא אם יש סיבות יוצאות מהכלל.

א. כהן:

אשר לדברי חבר הכנסת וילנר, אינני רוצה להכנס אתו בפולסוס, אבל ברצוני לומר לו, שאין זה ענין של ערבים, כי כבר עכשו 10 אחוז סמגדלי הטבק הם יהודים.

אני מסכים עם חבר הכנסת קסיס, סצריך לקבוע שהמסמלה חייבת להודיע על חיוב או סלילת הרטיון לפני העונה. אינני

סקבל את דעתו שאת כל יתר העניינים צריך להשאיר רק לנסיונם וידיעותיהם של החקלאים. בוועדה הקודמת לענייני בידול הטבק התבררו העניינים באופן יותר יסודי, והיה ברור שאם אנו רוצים להגיע לידי ספור הזנים, זה עניין שאר מסובך, הקטור באקלים, בפיזור ובטיב הקרקע, ומבלי שתהיינה סכסוכות חוקיות בידי מרכזי משרד החקלאות, דבר זה לא יתכן לבצעו.

ט. פרלסטין:

חבר הכנסת כהן קבע, שועדת המסנה החליטה פה אחד. והנה מתברר שבישיבת הועדה שפורכבת ס-4 חברים הסתתף רק חבר הכנסת כהן. חבר הכנסת כהן שאל את חבר הכנסת בז'רנו כמה דברים, וחבר הכנסת בז'רנו טוען שזו לא הייתה ישיבה רשמית, והוא לא דבר עם חבר הכנסת כהן על כמה סעיפים עקריים.

א. כהן:

הייתה ישיבה רגילה של הועדה. כיוון שחבר הכנסת בז'רנו מוסחה לעניין זה ולא נוכח באותה ישיבה, בדיתי אתו כמה סעיפים באופן פרטי, ושאלתי את יס לה הערות נוספות, והוא אסר לי שאין לו כאלו.

ג. סקירת נציגי התאחדות בעלי התעשייה לעניין יבוא מוצרים מוגמרים.

ב. אבניאל:

מסלחת התאחדות בעלי התעשייה הוזמנה להיום בשעה 11:00, ובגלל היותם אצל הסר לא יכלו לבוא בזמן. ישנה הצעה בסם היו"ר - כפי שסמעת - שכאילו בגלל האחור, לא נקבל אותם היום אלא בפעם אחרת. אולם המסלחת מבקשת שאר שנקבל אותם היום. נציגי המסלחת מוכנים להצטרף ל-20 דקות בלבד כדי שלא יצטרכו לבוא בפעם אחרת. אני חושב, שעלינו לתת להם הקלה זו; היום נסמע את דבריהם ואת הדיון נערוך בישיבה הבאה.

היו"ר ס. בנטוב:

אני רוצה להעמיד את הדברים על דיוקם. מסלחת התאחדות בעלי התעשייה בקשה שאני אקבל מסלחת. הודעתי לוועדה שאיננו רוצה לקבל את המסלחת לבדי, והצעתי שהמסלחת תתקבל על ידי הועדה כולה. הצעתי זו נתקבלה. הודענו למסלחת שאנו קובעים לה את הראיון לשעה 11.30. אמלם סלפנו אלי מתל-אביב ובקשו לדעות את קבלתם לשעה 12.00, כיוון שהם צריכים להיות אצל הסר. אמרתי להם כי זה קשה במקצת, היות ולא הכיננו סגם סעיף אחר, ולא יתכן שהועדה תשב ותחכה למסלחת, אבל אני אסתדל להכין סעיף אחר, ובקשתי אותם שאר שיסתדלו לבוא בשעה 12.00. יחד עם זאת אמרתי, שאיננו סבור שהיה זה סך הצדק לסדר בבת שפרראיונות שאחר מפריע לשני. כפי שאתם רואים, במקום בשעה 12.00 הופיעו אנשי המסלחת בשעה 12.50. איננו חושב שאנו יכולים לדון בעניין באופן תועלתם בטסך 15 דקות. הבעיה היא עד כדי כך רצינית שהם נקשו לא להתקבל בנוכחות הסר. אני מציע אפוא שנדחה את קבלת המסלחת לישיבה הבאה.

ט. פרלסטין:

אני מציע שנקבל את המסלחת בשעה 15.00, מסוה שאני סקבל את דעתו של היו"ר שאני אפטר לדון בבעיה כל כך רצינית בטסך 15 דקות. אם זה בלתי אפשרי, אני מציע שנקבל את המסלחת סחר בבקר בשעה 09.00.

י. אורי:

אני מציע שנקבל את המסלחת עוד בישיבה זו, ואם יהיה צורך, נזמין את חברי המסלחת לישיבה הבאה.

ס. וילנר:

אני מציע לקבל את המסלחת בכבוד הראוי לה ובכבוד הראוי לוועדה. לפי דעתי, אין זה רציני לקבל את המסלחת עכשו. אני מציע שנקבל את המסלחת בישיבה רגילה של הועדה שתקיימה בסבוע הבא.

היו"ר ס. בנטוב:

אני מצטיד להצבעה את סמי ההצעות: א.
לקבל את המסלוחת בישיבה זו; ב. לדחות

את קבלת המסלוחת לישיבה הבאה.

ה צ ב ע ה

הוחלט לקבל את המסלוחת בישיבה זו

היו"ר ס. בנטוב:

נענינו לבקשת התאחדות בעלי התעסיה, סמלוחת שלהם תופיע לא בפני היו"ר אלא בפני ועדה כולה. אני מצטער על האחור שחל, המסמיר לנו מעט מאד זמן. ואם גם נשמע את נציגי המסלוחת עתה, אין כל ספק, שאם יש יחס רציני לבעיה, נזדקק ליותר זמן כדי להציג לכם שאלות ולקבל אינפורמציה, כדי שחברי הוועדה יוכלו ליצור תמונה שלמה מסעבותיכם והחמר העובדתי סמסותר מאחורי הטענות. על כן עליהם להיות מוכנים להופיע גם בישיבה הבאה.

מר רוזן:

אדוני היו"ר, רבותי, ברצון רב נופיע בפניכם בישיבה הבאה, ובכל זמן אחר שתבקשו אותנו, כדי לענות על שאלות שתתעוררנה.

כוונתנו היום להפנות את תשומת לב ועדת הכלכלה של הכנסת לבעיית יבוא מצרכים הפוגעים ביצור המקומי, פירוש הדבר בכלכלה הבטיסית של הארץ. בכדי להבין כיצד הגענו למצב בו אנו נתונים, אני חייב לתת לכם הסבר קצר על העבר. היבוא שהגיע ארצה נתקבל עד עכשו בספר פנים יפות לרגלי המצב האינפלציוני שהיה בארץ. עד עכשו, במסק אינפלציוני ובכוח קניה אינפלציוני יבוא זה לא פגע באופן יסיר ביצור המקומי, והוא נבא מכל מיני מקורות. יבוא זה בא במידה זעומה מקצבות ישירות של דרויזים, במידה גדולה ביבוא סנקרא יבוא ללא תשלום, במידה חשובה מאד קהסקעות חוץ של טסקיעי חוץ וכל מיני ססודות - הסוכנות, עלית הנער, מלבן וכו'. יש לצייין סדבר זה לא נעטה בסורכז, ואי אפשר למצוא אף מוסד מסלתי אחר שיכול לתת דו"ח לצבור איזה רסיונות נתנו וסי נתן את הרסיונות האלה, כי התברר רסיונות אלו נתנו על ידי כל מיני מסרדיים מסלתיים, והובאה גם סחורה ללא ידיעת המסרדיים המסלתיים, ותמורת קנס מסויים הסחורה שוחררה לטיווק בארץ.

במידה שהיה מסק אינפלציוני הדבר לא פגע בייצור המקומי. אולם מאותו יום שעברנו למסק דפלאציוני, סבו כוח הקניה - כתוצאה מסדיניות כלכלית ברורה מאד - צומצם ופרט למצרכים מאד חיוניים הוא קטן מאד, יבוא זה פוגע בייצור המקומי בכל השטחים: סכסטיל, סתכת ומזון, וביחס לסטח זה יתן לכם דוגמאות מאלפות מאד חברי מר בז'רנון.

אנו רואים כיום סטפון של סחורות מותרות מחו"ל שדוגמתן יכולים על נקלה לייצור בארץ. יבוא מוצרים אלה גוזל את התעסקותם של אלפי פועלים, סאינם יכולים לייצר סוצבים אלה בארץ, כי רוב המוצרים האלה מובאים מחו"ל, וכוח הקניה הסוגבל אינו מרטה לקנות גם את הסחורה הטובאת מחו"ל וגם את הסחורה המקומית.

לאחר

דריסתנו ובקשתנו היא / שועדת הכלכלה של הכנסת תעסוד על הסכנה הסמוכה ביבוא בלתי רצוי זה של מצרכים מוגמרים, יצא צו מהכנסת האוסר על יבוא מוצרים מוגמרים דוגמת אלה המיוצרים בארץ, ואשר התעסיה המקומית יכולה לספק את סלוא התצרוכת ללא כל סחיריים מופרזים.

ביחס למצב הנוכחי, היינו מאד מבקשים שהוועדה, שפעם אחת יורדע מה המצב לגבי רסיונות שיטנם עוד בידי אנשים על סחורות שעומדות להביע.

י. בז'רנו:

גבי שמח שועדת הכלכלה החליטה להתעניין

בבעיה זו, ובעיקר לאור השלוחים שגרמניה,

ולאור העובדה, שסחורות השלוחים צריכות להגיע בימים הקרובים. אם לא

יוטם קץ ליבוא סחורות סוגריות, אנו נסתק ענפים שלוחים של תעשייתנו.

ברצוני לחסור לכם בקצור מיינפורמציה על ענף תעשייה אחד שבו אני פעיל, על

יבוא הריבה בדרום אפריקה. פרטה זו התחילה בשנת 1949, סעה שהובאה לארץ

כסויות עצומות של דיבה ושיפורי ירקות, גלצם שפורי ירקות שאין להם כל

ערך, כגון: אפונה יבסקה שהכניסו אותה לקוטטאות עם טים ותו לא. אבל זה

איננו הדבר העיקרי. מדובר פה בעיקר על דיבה, דבר זה ברם להתרגשות מרובה,

ואנו הופענו בפני השר דב יוסף, והוא הסביר לנו שאין דרך אחרת להעביר כספיים

סדרום אפריקה, אלא בסחורות בלתי חיוניות כסחורות אלו. על כך אטרנו,

שהמסרד לא גיטה לקבל סחורות יותר חיוניות וסמאיר את הטיפול בשאלה כה

חשובה ליהודים הדרום-אפריקאיים, והם אינם יכולים - עד כמה שהם ציונים

טובים ויהודים טובים - להופיע כלפי הממשלה הדרום-אפריקאית בהגנה על

אינטרסים ישראלים, כפי שיכול לעשות זאת ג"כ של ממשלת ישראל. יש לשלוח

נציג מסרד המוצר לדרום אפריקה כדי לברר אם אפשר להביא סחורות חיוניות

יותר. ועל כך נענינו, כי הדבר אמנם מתקבל על הדעת, אבל למסרד המוצר

אין אנשים לכך. והזו החלענו שאנו מוכנים לשלוח נציג שלנו. מולם כשביקסנו

מסרד מכתב מתאים לפדרציה הציונית בדרום אפריקה, שנציג שלנו נוסע בתמיכת

מסרד המסחר והתעשייה, סירב השר לתת לנו מכתב כזה, והנסיעה בוטלה.

לאחר חדשים מספר היתה לי הזדמנות לשוחח

עם היצרן העיקרי של הריבה בדרום אפריקה, שהוא ציוני טוב, מר הלר,

ושאלתי, כיצד הם יכולים לעשות לנו דבר כזה, והוא אמר לי: "אנו חשבנו

שאתם טובלים, מועבין אך אם אינכם רוצים בריבה, נשלח לכם מצרכים אחרים,

ואפילו סוכר. רק מתסול שמעתי מאותו מר הלר, יצרן השיפורים, שנמצא עתה

בלונדון, שיש לו טטוק של ספורי דגים - שבזמנו קבלנו אותם בחלקה וזרקנו

אותם לפח-המטפה - והוא מחפש דרך לשלוח אותם לארץ.

בחודש נובמבר 1952, כלומר, לפני 0-7 חדשים,

נודע לנו שמתכוננים ליבוא של 3500 טון דיבה סדרום אפריקה, בערך 12

סליון מנות חרשיות שספיקות ל-7 חלוקות. פנינו מיד למסרד המסחר והתעשייה,

והודיעו לנו כי דבר זה לא יתכן, כי המסרד לא ירסה יבוא זה. חשבנו שאפשר

להאמין לדבריהם אלה, אך ביום אחד הופיעה ידיעה בעתונות, כי האניה הנוסעת

3500 טון דיבה הגיעה בשלום לנמל חיפה.

הופענו טוב פעם בפני מנהל הכללי של

מסרד המסחר והתעשייה, והוא אמר לנו, כי בטום פנים ואופן לא יוציא רסיון

לריבה זו שהובאה על ידי הסוכנות. את הרסיון האחרון ליבוא דיבה הוציא

בחודש פברואר על 87 אלף דולר מאפריקה. על ידי ידיעה זו התפוצץ כל הספור

על אי אפשרות להעביר את הכספיים בצורה אחרת, כי מארצות הברית הרבה יותר

קטה להביא דיבה מאשר דולרים. סכאן אפשר להסיק שאין זה ענין של

העברת כספיים, אלא מאחררי כל הענין הזה סמתרת כוונה אחרת. מולם במסרד

המסחר והתעשייה הודיעו לנו שאת הדיבה הזאת ישלחו חזרה, אבל אז עשו את

החשבון לריימכספורט בלי הממשלה הדרום אפריקאית והיצרנים הדרום אפריקאיים.

ענין זה הופיע בעתון, ואחד האשים את הסני. פנינו אפוא לפדרציה הציונית

הדרום אפריקאית, והם אטרו לנו כי הם מתפלמים על כל הרעש הזה, כי הם

הכינו רשימה שלמה של מצרכים שהם מוכנים להביא ארצה, וביניהם כותנה

גלסית, אך אטרו להם שהריבה היא חיונית. בקטתי שהם ימסרו לנו את זאת

בכתב, וזהו המכתב שקבלנו:

"לפי בקשתו של מר ס. בז'רנו הנני חוזר

בכתב על מה שספרתו לו הבקר בעל פה, בקשר ליבוא דיבות על ידנו.

לפני שנים מספר הקיסונו ועד סיוחד מורכב

פפציבי המוצר, הקרבנות וכטו כן מסרדים ממשלתיים מעוניינים, בכדי לתאם

את הקניות סדרום אפריקה. הדגשנו לא אחת שמכומי הכסף של הסחורות שהוצעו

עלו בהרבה על אלה שהיו ברשותנו, ולכן היה עלינו לקבוע את עדיפותן של

הסחורות.

בחודש אפריל פנינו למפקח על יבוא המזונות,

מר גילדטן, וספרנו לו שיטען טענות שאנו טביאיים ארצה סחורות בלתי חיוניות

(ג) היתרה של 650 טון לא תסכר, אלא לאחר סיווג הסכם אחר כדבר חלוקתה אחרי חודש מאי 1954.

4. אין אנו מוכנים להצעתכם לערוך חקירה פנימית במטרה על ידי ועדה טורכית-טלוטה פקידים של מטרדכם, כגון: ד"ר יופה, ד"ר פרלמוטר וד"ר אקסטין, אשר מתפקידה יהיה - כפי שהודעתם לסליחינו - לבדוק את הגורמים והמסיבות ליבוא הריבה מדרום אפריקה למרות ההבטחות הרבות מצד מטרדכם להפסיק יבוא כגון זה.

אולם, מנני ועדה פנימית כזו אינו מספק את דרישותינו.

5. אי לזאת, אנו מסכימים להצעתם הנ"ל בדבר חלוקת ריבת היבוא, אולם בתנאי שפרוט שנקבל אסור בכתב, כי המטלה, או מוסר אחר המוסמך לכך, ימנו ועדת חקירה צבורית טורכית-5 אזרחים בעלי עמדה שאינם פקידים מטלה, אשר יקבלו יפוי כוח לערוך חקירה סלמה לגורמים לכך, שסזה חמט שנים התעסיה המקומית בתובה ללחץ של צבוא ריבה הפוגע בה קטות.

טובן, שהחקירות אשר תערכנה על ידי ועדה זו תהיינה פתוחות לצבור, כפי שנהוג בארץ דמוקרטית, וטגלוייה ומסקנותיה יפורסמו בסלואם.

(-) התאגדות מרכזי מיצי הדר:

על סכתב זה לא קבלנו עד כה תשובה. אבל כנראה סלוצמת הריבה מצאה חן בעיני גורמים אחרים, וקראנו לפני טבועים בעתון שחברת "טהם" הביאה רסק עגבניות סמיטלית, כאילו הסארך החסר לנו ביותר בארץ הוא רסק עגבניות, בזמן שהתעסיה מתקטה לקלוט את עודפי העגבניות, ועוטה מאמצים רציניים להתחיל ביצוא רסק עגבניות. היחידים שהבינו מצב זה היו פועלי הנכל סטרבו לפרק את המטען הזה.

אם הכרה זו לא תחדור לפוחם של אלה האחראים לניהול המדינה, אני רואה בעתיד הקרוב סכנות עצומות לענף זה, ולענפים אחרים סלמ דברתי עליהם עכט, אבל אוכל לעטות זאת ביטיבה הבאה.

מר סליר:

טכיוון שהטעה סאוחרת, אסתדל על פדי כטה דגמטאות מטטחים אחרים, טכסטיל ומתכת, להראות לאיזו אבסורדיות הגענו בטסק שלנו. בטעה שתעסיית הסמטטיל טטותקת וטינה מייצרת בטביל הטוק המקומי, הביאה הטוכנות ומכרה בארץ לפני כטה חדטים 25 אלף טטיכות טטייצרים אותן כאן בטייב טוב יותר טאלו שהובאו טארבנטטינה. כדי לייצר 25 אלף טטיכות יש צורך ב-6000 ימי עבודה על יד הנולים ועוד 6000 ימי עבודה אחרים, בטך הכל 12 אלף ימי עבודה.

עכטו הביאה הטוכנות 33 אלף טטר בדי קטרון, בדים טאנו טטייצרים ליצוא ומוכרים בחו"ל בהתחרות קטה עם תעטיה ספותחת יותר, ופה בארץ איננו יכולים לסכור טום דבר, כי הסחורות שהובאו בטמאות בטוק. גם זה ענין של אלפי ימי עבודה שהולכים לאבוד. כיצד נוכל לייצר סחורות לייצוא, אם באותו זמן לא נוכל לייצר בטביל הטוק המקומי?

ישנן אטיטטם מוסדות הקטורים למטטלה, כטו "אל-על" טטטם טביאיים סחורות. זה עתה הזטינה חברה אל-על אלפי טטר בדי צמר, טאפטור לייצורם בארץ.

בטטה המתכת, בית חרוטה "ברטלית" אינו עובד ומטרד החקלאות הזטיין 220 אלף טון ברזל סחו"ל, טמטוכם 160 אלף טון אפטור לייצר בארץ. אלקטורודיל טטייצרים בארץ בטני כתי חרוטה, התעניכתי בטטה זה ובטטר לי, שהטטנדרט שלנו הוא מעל למפוצע. טני כתי חרוטה אלה אינם עוברים ובאותו זמן הביאה חברה "טקורות" ו"טטפנות היים" כטויות גדולות סחו"ל. וכך יש רטיטה ארוכה של סחורות טאנו יכולים לייצרן בארץ, זה תפקידנו, לטט זה אנו קייטים, לטט כך יטטם פועלים ומכונות, ומזה אנו מתקייטים.

במקום לייצר את הסחורות הללו כאן, בבתי חרושת שלנו, הטובתם כמעט, מביאים סחורות אלו מחו"ל, וכל זה נעשה מתוך תוהו ובוהו, כי אין רשות מוסמכת אחת ויחידה שבודקת את כל הדברים האלה.

ט. לביא: טר המסחר והתעשייה יודע על כך?

טר קליר:

הוא לא נתן רשיונות אלה. הסחורה הובאה על ידי הסוכנות, הסוכנות הביאה והסוכנות סוכרת. המצב תל-אביב וחיפה מוצפות בסחורות טכסטיל שהובאו מחו"ל בסעה שהתעשייה שלנו יכולה לייצרן, אם כי יש לנו חסרי גלם, אבל איננו מעבדים אותם, כי הצרכנים קונים רק מוצרת חוץ.

אני שואל אפוא, אם כך יכול להתנהל המסך שלנו, ואם הועדה חושבת שכך אפשר להמשיך את העניינים, כגולל סיבות אלו הופענו בפניכם, ואנו מבקשים סכך לבדוק את המקרים האלה, אנו מוכנים להסציא לכם את המסמכים, ואנו מקווים שכתוצאה מבירור זה, נוכל לעבור בסו ידנו.

טר וייסבלס:

אני רוצה להפנות תשומת לבכם לסצב הקיים כיום בענף הטקסטיל ולעובדה כי אנו עלולים לעמוד במצב קשה יותר בעוד כמה חדשים. בתעשיית כרבי עץ קמו 4 מפעלים שהעסיקו 120 פועלים. זה היה לפני שנה ורבע. כיום מפעלים אלה סגורים, כי הובאו כרבע עץ מארצות זרות. מפעלים אלה התחילו לעבוד מחדש לפני חודש למען ייצוא לתורכיה, וכאן נוצר האבסורד הגדול, שברגי עץ המיוצרים בארץ אפשר לייצא לתורכיה, אך אי אפשר למכרם בארץ.

דונטה שניה: מסבנות לטרקטורים, יטנם 3 מפעלים בארץ המייצרים מסבנות אלו, ובמסך 3 שנים מכרו מסבנות גם לחקלאות וגם לתחבורה, ולא היתה כל תלונה שטיבן של המסבנות אינו בסדר. אולם מטרד החקלאות הוציא רסיון יבוא למסבנות בכמות שתפסיק לסנתים. עובדה היא שיצרן המסבנות שלח 4 מסלוחים לתורכיה ואף תלונה לא הגיעה, אלא להפך - קבל הזמנות נוספות. זה מוכיח על איכות המסבנות וסחירן. אם ישתרוו את המסבנות שהביא מטרד החקלאות, הרי שמהפעל זה יצטרך להסגר לסנתים.

לא נמכה בדוגמאות נוספות. אמתפק בסתים אלו. אבל אמרתי שאנו עלולים לעמוד בחדשים הבאים במצב הרבה יותר חמור לאור עובדה אחת: ישנה כיום מסלחת בברסניה המורכבת מבאי כוח חברת החטל, "מקורות" ו"דשנים", שמתפקידה לקנות מכשירי חטל בברסניה, ובעיקר מונים חטלניים. לידיעת חברי הועדה הנכבדים: מפעל שעסק בנסיונות והסקיע כסף רב עד שהצליח לייצר מונים, יצטרך להפסיק את הייצור.

הלו"ר ט. בנטוב:

אני מניח שבוצעו חברי הועדה וגם נציגי המסלחת להכנס לעובי הקורה. אני חושב שלסם כך עלינו לקבל את כל החמד כדי שאפשר יהיה לבדוק. על כן הייתי מציע שתביטו לנו רשימה של כל המקרים לפי הנתונים הנמצאים בידיכם, ואז נוכל לעבור על החמד. אנו מבקש מהמסלחה הערות לכל מקרה, ובאופן כזה נוכל לייצור לנו תמונה בהירה, ונוכל להגיע למסקנות.

טר קליר:

נמציא לכם את הרשימה עד הישיבה הבאה.

ב. אבניאל:

אני סבור שבטרם שנשמע את בטי כוח המסלחה, עלינו לקבל הסברים מנציגי המסלחת, מרוע המסלחה אינה עושה דבר כדי לפצוע מקרים אלה.

ט. פרלסטין:

אני מציע שבישיבה הבאה נציג מסלחות

לנציגי המסלחת, ובישיבה שלאחריה נשמע

את נציגי מטרד המסחר והתעשייה.

ההצעה נתקבלה